

ОПТИМИЗАЦИЈА

Ових дана смо сведоци све чешћих побуна малих школа, којима су локалне самоуправе намениле укидање статуса правног лица. Протести ће сигурно ескалирати јер су одлуке нестручне, политизоване и донете без консултација са заинтересованим странама, родитељима и синдикатима.

Али, да кренемо од историје проблема. Почетком овог века ГСПРС „Независност” је формирала комисију за рационализацију у образовању са добронамерном (и помало наивном) идејом да се уштеде употребе за побољшање тада (а и сада) бедног положаја запослених и очајних услова за одвијање васпитно образованог процеса.

Међутим, већ после првог реформског потеза (политичке одлуке увођења изборних предмета) и увођења неколико хиљада нових људи у систем, без повећања просветног буџета, постало је јасно да ће се сви реформски процеси одвијати преко леђа запослених (на иницијативу других структура, пре свега политичких).

Будући да запослење у просвети нема атрактивност, под политичким притисцима наступио је анархичан период у којем директори повећавају број наставника делећи норму на више запослених, често и нестручних, без обавезе преузимања. Уписна политика у средње школе готово да није постојала и функционисала је према жељама родитеља, што је велики број стручних школа довео на ивицу опстанка. (Пре)Оптерећеност ученика постаје неважна. У правилнике о стручној спреми наставника улазе кадрови разних *Мега и Гига* приватних факултета.

Драстични случајеви су били када смо, на опште запрепашћење неке од школа делили на нове да би „заслужни” кадрови добили места директора.

Указивали смо тада на све ове појаве Министарству, говорећи да ће предстојећи (врло уочљиви) демографски колапс повећати притисак у систему. Под Министарством подразумевамо све претходне политичке саставе са сличним или идентичним реакцијама.

Један од највећих успеха ове комисије је прављење листа запослених за чијим радом је делимично или у потпуности престала потреба, а на чију иницијативу су и формиране. Похваљујемо садашњег министра Шарчевића за контитуисање и операционализацију рада Централне радне групе и подгрупа при ШУ, али му замерамо што уштеђена сретсва нису употребљена за побољшање материјалног положаја запослених.

Уместо да наставимо и искористимо позитивне ефекте из сарадње радних подгрупа, Министар се окреће стилу рада својих претходника! За оптимизацију мреже школа сазнајемо из његових изјава у медијима. На наше захтеве да нас укључи у процес или бар информише, добијамо одговор да то раде стручњаци светске банке, а да ћемо ми у једном тренутку бити позвани.

Донете су уредбе Владе о начину формирања мреже предшколских, основних и средњих школа, које се тумаче прилично различито на нивоу Републике, покрајине и градова и локалних самоуправа. Поступања локала према уредби, од крутог поданичког до дрског одбацивачког, доводе школе и запослене у неравноправан положај.

Како време за достављање предлога локала истиче, очигледно је да цивилизованог социјалног дијалога, Министарства и синдиката, на ову тему неће бити. Комисија је заузела ставове које би ГСПРС требало да заузме у будућим догађајима везаним за оптимизацију.

ГСПРС „Независност”

1. Подржава запослене и грађане у борби за очување школа.
2. Указује на велике нерационалности у локалним самоуправама и јавним предузећима које би свакако требало уклонити пре просвете и здравства.
3. Сматра да треба уважити специфичности сеоских и национално мешовитих средина где би школа која успева да упише минимални број ученика по разреду задржала статус правног лица.
4. У сваком селу где има довољан број деце, која у васпитном и социјалном домену нису лишена комуникације довољног интензитета са вршњацима (што ће одредити стручњак) треба да постоји школа, али не и директор.
5. Процес оптимизације треба да је континуалан и поступан у више временских интервала без произвођења технолошког вишка.
6. Оптимизацију треба посматрати са аспекта свих делова образовања: од предшколског преко домова и студентског стандарда до високог.
7. Све уштеде оптимизације треба уложити у побољшање услова образовања и материјалног положаја запослених.
8. Министру и локалној самоуправи треба указивати на оптимална решења без обзира на одсуство дијалога.

Славко Деревљ